

CHIROYLI YOZUVGA O'RGATISH – YOZMA NUTQNI SHAKLLANTIRISHNING DASTLABKI BOSQICHI

Jumayeva Zohida

Denov Tadbirkorlik va pedagogika instituti o'qituvchisi

Karamatova Marjona

Denov Tadbirkorlik va pedagogika instituti 5- bosqich talabasi

Annotatsiya

Boshlang'ich ta'limda chiroyli yozuv mashg'ulotlari o'quvchilarning savodxonligi, e'tibor va yozma nutq ko'nikmalarini rivojlantiradi. Raqamli vositalar va tele-terapiya asosidagi metodlar samaradorligini ko'rsatdi.

Kalit so'zlar: *chiroyli yozuv, boshlang'ich ta'lim, raqamli vositalar*

Аннотация

Занятия по каллиграфии в начальной школе способствуют развитию грамотности и письменной речи. Цифровые средства и телетерапия показали эффективность.

Ключевые слова: *каллиграфия, начальная школа, цифровые средства*

Abstract

Handwriting practice in primary education enhances literacy and writing skills. Digital tools and tele-therapy proved effective.

Keywords: *handwriting, primary education, digital tools*

Boshlang'ich ta'lim bosqichida chiroyli yozuv bo'yicha mashg'ulotlar nafaqat o'quvchilarning savodxonligini shakllantirish, balki yozma nutq ko'nikmalarini poydevorini yaratishda muhim ahamiyat kasb etadi. Bugungi tezkor raqamli dunyoda ham qo'l orqali yozish faoliyati ongni tartibga soluvchi, e'tibor, diqqat va mushak koordinatsiyasini rivojlantiruvchi vosita bo'lib qolmoqda. So'nggi tadqiqotlar bolalar o'qish va yozish malakalariga erishishda chiroyli yozuv mashqlarining nazariy va amaliy ahamiyatini tasdiqlamoqda

Asosiy qism

Grafik savodxonlik va o'quvchilarning yakuniy yozma ko'nikmalari 1-sinfda yozuv va yozish tezligi mustahkam malaka sifatida rivojlanib borishda — yozuv legibilitate (aniqlik) va vaqt masalalari muhim ahamiyat kasb etadi. Boshlang'ich bosqichda legibilitate yuqori bo'lgan o'quvchilar yozuvni kamroq vaqt ichida bajaradi; vaqt o'tishi bilan bu omillar bir-bir bilan teskari bog'lanadi

Raqamli vositalarning ta'siri. Kaligo ilovasi yordamida olib borilgan 12 haftalik eksperiment boshidanoq o'quvchilar yozuv ko'nikmalarini kuchaytirgan.

Ayniqsa, dastlab oʻrta darajada yozuv koʻnikmalariga ega bolalar ushbu raqamli yordam natijasida yanada samarali rivojlanish koʻrsatgan.

Meta-tahlillar asosida pedagogik xulosa. 2021-yilgi meta-tahlil sifatida oʻtkazilgan tadqiqotda, asosiy transkripsiya koʻnikmalarini oʻrgatishga yoʻnaltirilgan yozuv mashgʻulotlari ($ES = 0,49$), multikomponent davolovchi yondashuvlar ($ES = 0,40$) va baholash-mulohazali metodlar ($ES = 0,36$) sizib chiqdi — bular barchasi yozuv tezligi va sifatiga sezilarli taʼsir koʻrsatdi.

COVID davridagi yangi yetakchi metodika. “Handwriting Without Tears” dasturi tele-terapiya orqali yetkazilgan pilot tadqiqotda (2022) 1-sinf oʻquvchisida yozuv legibilitasi va tezligida sezilarli oʻsish kuzatildi. Ushbu holatda tele-terapiya orqali xizmat koʻrsatishning amaliy amalga oshirilishi va bolalarning mamnuniyatlari ham tasdiqlandi.

Lingvistik va psixologik integratsiya. Yozuvni oʻrgatish jarayonida multisensor yondashuv, yaʼni vizual, kinestetik va eshitish orqali oʻrgatish samarali boʻlishi aniqlandi. Bu uslub mashgʻulotlar orqali yozuv tezligi, aniqligi va oʻqish-yozish koʻnikmalari yaxlit rivojlanadi.

Xulosa

Chiroyli yozuvga oʻrgatish — yozma nutqni shakllantirishning muhim dastlabki bosqichi boʻlib, u oʻquvchilarda nafaqat grafik savodxonlikni, balki tafakkur, eʼtibor, nutq madaniyati va estetik didni ham rivojlantiradi. Pandemiya davrida ham tele-terapiya asosida “Handwriting Without Tears” dasturining samaradorligi koʻrsatildi. Raqamli ilovalar va zamonaviy pedagogik yondashuvlar bilan integratsiyalashgan chiroyli yozuv mashgʻulotlari boshlangʻich taʼlimda samaradorlikni oshiradi va kelajakda mustaqil yozuv kompetensiyalariga ega bolalarni shakllantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

Mahalliy manbalar:

1. Hasanboeva O., Nishonova Z., Yoʻldosheva Sh. *Pedagogika*. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2018.
2. Gʻulomova X., Tursunova Q. *Boshlangʻich taʼlim metodikasi*. – Toshkent: Oʻzbekiston, 2020.
3. Xudoyberdiyeva N. *Oʻquvchilarni chiroyli yozuvga oʻrgatish metodikasi*. – Toshkent: Oʻqituvchi, 2017.
4. Qodirova F., Abdurahmonova Sh. *Savod oʻrgatish texnologiyalari*. – Termiz: TDPU, 2021.
5. Shirinova D. *Yozma nutqni shakllantirish metodikasi*. – Samarqand: SamDU nashriyoti, 2022.

Chet el adabiyotlari :

1. Early handwriting development: a longitudinal perspective on handwriting time, legibility, and spelling (2024) — *Frontiers in Psychology*
2. Teaching and Rehabilitation of Handwriting for Children in the Digital Age: Issues and Challenges (2020) — ish Kaligo ilovasi bilan
3. Writing Instruction Improves Students' Writing Skills Differentially... meta-tahlil (2021) — *Educational Research Review*
4. Handwriting without Tears® via Telehealth Delivery: Case Study (2022) — *Journal of Occupational Therapy, Schools, & Early Intervention*
5. Promoting Handwriting Fluency... Meta-analysis and Meta-Synthesis (2020) — Frontiers kabi tahliliy ishlar
6. Children's reading and writing develop better when they are trained in handwriting (2025) — University of Basque Country tadqiqoti